

Muistio

Kokouspäivämäärä
19.8.2019

Kokoustiedot	Etelä-Pohjanmaan kuntien sote-kokous
Kokousaika	ma 19.8.2019 klo 9–11 Kahvi tarjolla ennen kokousta klo 8.30 alkaen.
Kokouspaikka	Auditorio 3, Frami B (Kampusranta 9, Seinäjoki)
Käsiteltävät asiat	§ 8–14

§	Asia	Sivu
8 §	Kokouksen avaus.....	4
9 §	Etelä-Pohjanmaan SOTE.....	5
10 §	Poliittisen ohjausryhmän muodostaminen.....	12
11 §	Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen 1.1.2020 alkaen	13
12 §	Muut asiat	15
13 §	Seuraava kokous	16
14 §	Kokouksen päättäminen.....	17

Muistio

Kokouspäivämäärä
19.8.2019

Osallistujat

Kokouksen puheenjohtaja	Lasse Anttila
Alajärvi	Antti Joensuu Esko Rintamäki Vesa Koivunen
Alavus	Toni Juurakko Jari Kortesmäki Pekka Ala-Mäenpää
Evijärvi	Juha Alkio Jari Anttikoski Teemu Kejonen
Ilmajoki	Martti Mannersuo Ahti Ranto Seppo Pirttikoski
Isojoki	Esa Saarinen Jukka Vainionpää Juha Herrala
Isokyrö	Miko Heinilä, saapui klo 10.05 Mirva Mäki-Rammo Tero Kankaanpää, poistui klo 10.15
Karjajoki	Arja Harjunpää Timo Hautaviita Marko Keski-Sikkilä
Kauhajoki	Lasse Hautala Heikki Santala Linda Leinonen
Kauhava	Janne Sankelo Teemu Hakala Markku Lumio
Kuortane	Teppo Toivola Annu Ridanpää-Taittonen Pentti Turunen
Kurikka	Anna-Majja Koskela Rami Ala-Nisula Anna-Kaisa Pusa
Lappajärvi	Juhani Laasanen Hannu Kuoppala Tuomo Lehtiniemi , sij. Päivi Huhtala
Lapua	Esa Rintala Panu Lahdensuo Satu Kankare

Muistio

Kokouspäivämäärä
19.8.2019

Seinäjäki	Kimmo Heinonen Kati Ojaniemi Jorma Rasinmäki	
Soini	Mikko Källi Juha Pekka Keisala Juha Viitasaari	
Teuva	Ville Heikkilä Esko Lehtimäki Veli Nummela	
Vimpeli	Matti Latvala Marja-Leena Laakso Sami Gustafsson	
Ähtäri	Heimo Pirttimäki Risto Harju Jarmo Pienimäki	
Maakuntavaltuuston pj. Maakuntahallituksen pj.	Kai Pöntinen Lasse Anttila	
Esittelijä Esittelijä Asiantuntija	Asko Peltola, maakuntajohtaja Harri Jokiranta, EPSOTE-projektinjohtaja Jari Jokinen, hallintojohtaja, Seinäjoen kaupunki	
Sihteeri	Miska Kaihlamäki	EPSOTE-projekti
Allekirjoitukset	puheenjohtaja Lasse Anttila	sihteeri Miska Kaihlamäki

8 § Kokouksen avaus

Ehdotus:

Kokouksen avajana toimii Lasse Anttila.

Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri.

Todetaan läsnäolijat.

Hyväksytään esityslista.

Kokouksesta tehtävän muistion tarkistaa kokouksen puheenjohtaja, jonka jälkeen muistio lähetetään kokouksen jäsenille. Kokouksen jäsenillä on viikko aikaa tehdä huomioita muistion sisällöstä, jonka jälkeen muistio katsotaan hyväksytyksi.

Päätös:

Kokouksen avasi Lasse Anttila.

Valittiin kokoukselle puheenjohtajaksi Lasse Anttila ja sihteeriksi Miska Kaihlamäki.

Todettiin läsnäolijat.

Hyväksyttiin esityslista.

Hyväksyttiin muistion tarkistustapa.

9 § Etelä-Pohjanmaan SOTE

Etelä-Pohjanmaan SOTE-mallia on valmisteltu Kuntajohtajafoorumin (17.5.2019) ja Kuntien kokouksen (22.5.2019) linjausten mukaisesti. Valmistelussa on myös huomioitu SOTE maakunnallisen asiantuntijaryhmän (27.5.2019) esitys, jossa oli kaksi vaihtoehtoa: SOTE-kuntayhtymä tai SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymä. SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymää ei mainittu erikseen kuntien kokouksen päätöksessä.

Etelä-Pohjanmaan SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä käsittelee kokouksessaan 12.8.2019 (31 §) Etelä-Pohjanmaan SOTE:n jatkotoimenpiteitä. Kokouksessa käydyin keskustelun perusteella SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä pitää yksimielisesti tärkeänä, että kaikki Etelä-Pohjanmaan kunnat ovat mukana yhteisen SOTE-mallin valmistelussa.

SOTE-kuntayhtymä muodostaisi kokonaisuuden, jossa ovat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut, erikoissairaanhoidon palvelukokonaisuus ja pelastuslaitoksen (PELA) toiminnot samassa päätöksentekojärjestelmässä. SOTE-kuntayhtymässä toteutuisi horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio. Malli edellyttää organisaation toiminta- ja ohjauskulttuurin kehittämistä vastaamaan uuden SOTE-toimijan perustehtävää.

SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymässä olisivat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut nykyisistä yhteistoiminta-alueista ja peruskunnista. PELA-liikelaitoksen toiminnot olisivat omana kokonaisuutenaan. Horisontaalinen integraatio ja siihen liittyen palvelukäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen osalta voisi toteutua EPSHP:n kunnat kattavalla alueella. Vertikaalinen integraatio ei toteutuisi, koska erikoissairaanhoidon palvelut olisivat edelleen oma päätöksenteon kokonaisuutensa.

Tuki- ja osaamiskeskus Eskoon toiminta ja palvelut sijoittuvat Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueille. Palvelujen sijoittuminen SOTE-kuntayhtymän tai SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymän vaihtoehdossa tarkastellaan erikseen huomioiden VN päätös (796/1994) erityishuoltopiireistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt sosiaali- ja terveyspalveluiden erillisratkaisun selvitystyön. Käynnistettävä selvitystyö liittyy pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelman kirjaukseen selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisu yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä. Selvitystyön tarkoituksena on huomioida alueen erityispiirteet mahdollisuuksien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä.

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalvelujen (sekä pelastustoimen) järjestämisvastuu kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, maakunnille. Hallitusohjelman linjausten mukaan maakunnat toimivat itse myös tuottajina ja tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen sekä kolmas sektori toimivat täydentävinä palvelujen tuottajina. Kuntien rooli toimia palvelujen tuottajina ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta, joka laaditaan vuoden 2019 loppuun mennessä. STM (STM/2299/2019) on lähettänyt kunnille kyselyn, jonka vastausaika on 30.8.2019.

Kuntaliitto tekee vuosittain Kuntapulssi-kyselyjä kulloinkin ajankohtaisista aiheista ja nostaa kyselytulosten pohjalta kuntakentän tunteja myös julkiseen keskusteluun. Elokuun 2019 kyselyn aiheena on pääministeri Antti Rinteen hallituksen 6.6.2019 julkaiseman hallitusohjelman luvun 3.6.1. "Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistus" sisältämät linjaukset käynnistettävästä uudesta sote-rakenneuudistuksesta. Vastausaika 19.8.2019 mennessä.

<https://link.webropolsurveys.com/S/76C4C0A83CFF2276>

Edelliset lähtökohdat huomioiden SOTE-kuntayhtymä vastaa kokonaisintegraation näkökulmasta kansallisesti tavoiteltavaa kokonaisuutta. Myös NHG:n ja Perlaconin selvitykset tukevat uuden toimijan pohjaksi SOTE-kuntayhtymämallia. SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymä voisi toimia asteittaisena siirtymisenä SOTE-kuntayhtymään.

Kevään 2019 valmistelun mukaisesti SOTE-kuntayhtymän talousarvion loppusumma sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien osalta olisi n. 0,8 Mrd€ ja henkilöstömäärä n. 8 500. Palvelurakenne voidaan muodostaa kootuista ja päivittäispalveluista 1+7 -aluemallin mukaisesti. Kustannuskehityksen hallinnasta ja tarvittavista toimenpiteistä ovat käytettävissä Perlaconin ja NHG:n selvitykset. Kuntayhtymän perussopimuksen laatimisessa hyödynnetään EPSHP:n perussopimuksen uudistaminen ja Y-tunnus lisättynä peruspalveluiden ja PELA-toimintojen osuudella.

SOTE-kuntayhtymän palvelukokonaisuutta sekä talous- ja henkilöstörakenteen kokonaisuutta on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Ehdotus kuntien kokoukselle:

Kuntajohtajafoorum esittää 19.8.2019 kokoontuvalle kuntien kokoukselle, että kunnilta pyydetään kannanotto siihen, ovatko ne valmiita jatkamaan SOTE-kuntayhtymän valmistelua aikaisemmin esitetyn aikataulun mukaisesti.

Päätös:

Kuntien kokous päätti, että kunnilta pyydetään kannanotto siihen, ovatko ne valmiita jatkamaan SOTE-kuntayhtymän valmistelua aikaisemmin esitetyn aikataulun mukaisesti.

Kunnille lähetettävään kannanottopyyntöön täydennetään vielä volyymitietoja sekä talouden tarkastelua. Lisäksi tarkennetaan vaihtoehtoja siitä, missä määrin mahdollisesti perustettavassa sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä voitaisiin hyödyntää EPSHP:n perussopimusta. Kuntia pyydetään toimittamaan kannanottonsa syyskuun aikana.

KJF 14.8.2019: tarkistamaton muistio 30 § Etelä-Pohjanmaan SOTE

Etelä-Pohjanmaan SOTE-mallia on valmisteltu Kuntajohtajafoorum (17.5.2019) ja Kuntien kokouksen (22.5.2019) linjausten mukaisesti. Valmistelussa on myös huomioitu SOTE maakunnallisen asiantuntijaryhmän (27.5.2019) esitys, jossa oli kaksi vaihtoehtoa: SOTE-kuntayhtymä tai SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymä. SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymää ei mainittu erikseen kuntien kokouksen päätöksessä.

SOTE-kuntayhtymä muodostaisi kokonaisuuden, jossa ovat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut, erikoissairaanhoidon palvelukokonaisuus ja pelastuslaitoksen (PELA) toiminnot samassa päätöksentekojärjestelmässä. SOTE-kuntayhtymässä toteutuisi horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio. Malli edellyttää organisaation toiminta- ja ohjauskulttuurin kehittämistä vastaamaan uuden SOTE-toimijan perustehtävää.

SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymässä olisivat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut nykyisistä yhteistoiminta-alueista ja peruskunnista. PELA-liikelaitoksen toiminnot olisivat omana kokonaisuutenaan. Horisontaalinen integraatio ja siihen liittyen palvelukäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja vahvistaminen sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen osalta voisi toteutua EPSHP:n kunnat kattavalla alueella. Vertikaalinen integraatio ei toteutuisi, koska erikoissairaanhoidon palvelut olisivat edelleen oma päätöksenteon kokonaisuutensa.

Tuki- ja osaamiskeskus Eskoon toiminta ja palvelut sijoittuvat Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien alueille. Palvelujen sijoittuminen SOTE-kuntayhtymän tai SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymän vaihtoehdossa tarkastellaan erikseen huomioiden VN päätös (796/1994) erityishuoltopiireistä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on käynnistänyt sosiaali- ja terveyspalveluiden erillisratkaisun selvitystyön. Käynnistettävä selvitystyö liittyy pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelman kirjaukseen selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erillisratkaisu yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä. Selvitystyön tarkoituksena on huomioida alueen erityispiirteet mahdollisuuksien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä.

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalvelujen (sekä pelastustoimen) järjestämisvastuu kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, maakunnille. Hallitusohjelman linjausten mukaan maakunnat toimivat itse myös tuottajina ja tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen sekä kolmas sektori toimivat täydentävinä palvelujen tuottajina. Kuntien rooli toimia palvelujen tuottajina ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta, joka laaditaan vuoden 2019 loppuun mennessä. STM (STM/2299/2019) on lähettänyt kunnille kyselyn, jonka vastausaika on 30.8.2019.

Kuntaliitto tekee vuosittain Kuntapulssi-kyselyjä kulloinkin ajankohtaisista aiheista ja nostaa kyselytulosten pohjalta kuntakentän tunteja myös julkiseen keskusteluun. Elokuun 2019 kyselyn aiheena on pääministeri Antti Rinteen hallituksen 6.6.2019 julkaiseman hallitusohjelman luvun 3.6.1. "Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistus" sisältämät linjaukset käynnistettävästä uudesta sote-rakenneuudistuksesta. Vastausaika 19.8.2019 mennessä. <https://link.webropolsurveys.com/S/76C4C0A83CFF2276>

Edelliset lähtökohdat huomioiden SOTE-kuntayhtymä vastaa kokonaisintegraation näkökulmasta kansallisesti tavoiteltavaa kokonaisuutta. Myös NHG:n ja Perlaconin selvitykset tukevat uuden toimijan pohjaksi SOTE-kuntayhtymämallia. SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymä voisi toimia asteittaisena siirtymisenä SOTE-kuntayhtymään.

Kevään 2019 valmistelun mukaisesti SOTE-kuntayhtymän talousarvion loppusumma sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien osalta olisi n. 0,8 Mrd€ ja henkilöstömäärä n. 8 500. Palvelurakenne voidaan muodostaa kootuista ja päivittäispalveluista 1+7 -aluemallin mukaisesti. Kustannuskehityksen hallinnasta ja tarvittavista toimenpiteistä ovat käytettävissä Perlaconin ja NHG:n selvitykset. Kuntayhtymän perussopimuksen laatimisessa hyödynnetään EPSHP:n perussopimuksen uudistaminen ja Y-tunnus lisätynä peruspalveluiden ja PELA-toimintojen osuudella.

SOTE-kuntayhtymän palvelukokonaisuutta sekä talous- ja henkilöstörakenteen kokonaisuutta on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Ehdotus:

Kuntajohtajafoorum esittää 19.8.2019 kokoontuvalle kuntien kokoukselle, että kunnilta pyydetään kannanotto siihen, ovatko ne valmiita jatkamaan SOTE-kuntayhtymän tai SOTE-peruspalvelujen kuntayhtymän valmistelua aikaisemmin esitetyn aikataulun mukaisesti.

Päätös:

Kuntajohtajafoorum esittää 19.8.2019 kokoontuvalle kuntien kokoukselle, että kunnilta pyydetään kannanotto siihen, ovatko ne valmiita jatkamaan SOTE-kuntayhtymän valmistelua aikaisemmin esitetyn aikataulun mukaisesti.

Kuntien kokous 22.5.2019

2 §

Keskustelu ja linjaukset sote-yhteistyöstä

Päätös:

Aiheesta käytiin vilkas keskustelu. Todettiin, että EPSHP:n perussopimuksen uudistamiseen suhtauduttiin siinänsä positiivisesti. Kriittisesti suhtauduttiin kuitenkin äänileikkurin poistamiseen sekä sairaanhoitopiiriin mahdollisuuteen tarjota sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluita.

Keskustelun aikana tuotiin esiin, että Etelä-Pohjanmaan uuden sote-toimijan valmistelussa tulee huomioida kattava liiketoimintasuunnitelma. Kannatettiin myös mallia täysin uuden sote-toimijan perustamiseksi niin, että sitä ei rakenneta jo olemassa olevan esim. kuntayhtymän päälle.

1) Jatketaan valmistelua EPSHP:n perussopimuksen uudistamiseksi kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta. Jatkovalmistelun jälkeen asia saatetaan kuntien päätettäväksi.

2) Valmistellaan ehdotus uudeksi E-P:n sairaanhoitopiirin kattavaksi koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimijaksi siten, että

I. syyskuussa 2019 kunnat ottavat kantaa toteuttamismalliin,

II. tammikuussa 2020 kunnissa tehdään sitovat päätökset uuden EP-SOTE toimijan toteuttamisesta

III. uusi toimintamalli käynnistetään 1.1.2021;

3) Muodostetaan uudistushankkeelle poliittinen ohjausryhmä. Kuntajohtajafoorum toimii operatiivisena ohjausryhmänä.

4) SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä jatkaa uudistushankkeen substanssiryhmänä, asiantuntijaryhmän kokoonpano päivitetään poliittisen ohjausryhmän toimesta.

KJF 17.5.2019 19 §

Etelä-Pohjanmaan SOTE

Etelä-Pohjanmaan SOTEMAKU-kuntajohtajafoorumi päätti 24.10.2018 vapaaehtoisen sote-kuntayhteistyön selvitystä koskevan suunnitelman teettämisestä konsulttitoimisto Perlaconilla. Tarkoituksena oli haakea vaihtoehtoisia malleja sen varalle, että sote- ja maakuntauudistus ei etenisi suunnitellusti, ja samalla saada aineistoa sote-uudistuksen jatkovalmistelulle. Suunnitelman teettäminen toteutettiin osana EPSOTE-projektia. Projektin kustannuksista vastaavat Etelä-Pohjanmaan kunnat €/asukas -suhteessa.

Perlacon-selvitys

Selvityksessä esitellään kolme uutta mallia sote-palvelurakenteen kehittämiseksi. Kaksi malleista pohjaa koko maakunnan sote-integraatioon. **Sote-kuntayhtymämallissa** yhdistetään kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja sairaanhoitopiirin tuottamat palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Tätä mallia on käytetty muualla Suomessa esimerkiksi Kainuun ja Pohjois-Karjalan sekä Keski-Pohjanmaan maakunnissa. **Liikelaitosmallissa** kuntien yhteinen liikelaitos tilaa kaikki sote-palvelut nykyisiltä kunnallisilta palveluntuottajilta. **Kolmas malli** poikkeaa edellisistä: siinä yhdistetään vain perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut, mutta jätetään sosiaalihuollon palvelut kuntien järjestämisvastuulle. Kaikista malleista on tehty riskien arviointi.

Kaikissa kolmessa mallissa toiminnan laadun parantaminen ja taloudelliset hyödyt pohjautuvat tuottavuuden kehittämiseen sekä kuntien omistajaohjauksen vahvistamiseen ja yhteistoimintaan. Tulevaisuuden ongelmia ei voida ratkaista ilman sähköisiä palveluja, tiettyjen toimintojen keskittämistä ja tiettyjen palvelujen tuottamista nykyistä kevyemmällä rakenteilla sekä nykyistä pienemmällä henkilökunnalla. Tämä on välttämätöntä, koska henkilökunnan saatavuus tulee vaikeutumaan.

Raportin laatijat tähdentävät, että huomiota tulee kiinnittää erityisesti siihen, miten kustannukset ovat kehittyneet sote-kokonaisuuden sisällä, eli millä tavalla kolmen kokonaisuuden, sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon, kustannukset ovat kehittyneet. Perlaconin selvityksen mukaan sairaanhoitopiirin kustannukset ovat nousseet muita sote-kustannuksia nopeammin, vaikka palvelujen nykyongelmat ovat vanhustenhuollossa, perusterveydenhuollon hoitoon pääsyyssä ja lastensuojelussa.

Kuntajohtajafoorum 28.3.2019

Kuntajohtajat pitävät tärkeänä sote-yhteistyön jatkamista. Koska hallitusohjelman mukainen maakunta- ja sote-uudistus kaatui, kunnilla on nyt mahdollisuus rakentaa vapaaehtoista yhteistyötä. Tarkoituksena on hillitä sote-kustannusten nousua ja parantaa palveluita. Kuntajohtajat korostavat tarvetta

maakunnalliselle sote-yhteistyölle huomioiden maakunnassa olevat erilaiset järjestämismallit. Kuntajohtaja huolestuttaa erityisesti sote-menojen nopea kasvu yhdistettynä heikkenevään kuntatalouteen, väestön vähenemiseen ja ikärakenteen muutoksiin.

Kokouksen päätöksen mukaisesti Perlaconin tekemää selvitystä kuntien taloudesta ja väestörakenteesta sekä sote-menojen kehityksestä esitellään SOTEMAKU-ohjausryhmälle 29.3.2019. Kuntajohtajafoorum käsittelee Etelä-Pohjanmaan SOTE-jatkotyötä kokouksessa 17.5.2019.

SOTEMAKU-ohjausryhmä 29.3.2019

Merkittiin tiedoksi Perlacon loppuraportin luonnos ja käytiin keskustelu siihen tarvittavista tarkennuksista sekä muista raporttia ja sen tuloksia koskeneista huomioista. Loppuraportti toimitettiin sen valmistuttua SOTEMAKU-ohjausryhmän jäsenille.

Etelä-Pohjanmaan SOTE-rakenteen valmistelun jatkoa varten sovittiin yhteinen tapaaminen 22.5.2019.

Etelä-Pohjanmaan SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä 17.4.2019 § 17

SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä pitää tärkeänä maakunnallisen vapaaehtoisen sote-ratkaisun jatkamista. Tässä voidaan hyödyntää EPSOTE-projektia.

SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä näkee, että maakunnallisessa yhteistyössä on hyvä säilyttää sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuus. Myös järjestöjen, yhdistysten ja pk-yritysten tulee olla kiinteästi mukana sote-palvelujen kokonaisuudessa. Tärkeää on hyödyntää aikaisempi valmistelu ja tehdyt suunnitelmat (esim. Etelä-Pohjanmaan ikäihmisten yhteen-sovitettu palvelukokonaisuussuunnitelma) ja edetä nopeasti täytäntöönpanoon. Tietojärjestelmien, -johtamisen ja -hallinnon rakenteiden kehittämistä on jatkettava. TKI-O -rakennetta maakunnan sisällä ja yli maakunnallisesti tulee vahvistaa edelleen.

SOTE-toimijakokonaisuus kevät 2019

- Sote-kuntayhtymä: JIK-peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä (Ilmajoen kunta osa sosiaalihuollon palveluista), Kuntayhtymä Kaksineuvoinen, Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä, Suupohjan liikelaitoskuntayhtymä
- Kunta: Lapua
- Vastuukunta: Järvi-Pohjanmaan perusturva, Seinäjoki (Isonkyrön kunnan perusterveydenhuolto)
- Kokonaisulkoistus tai yhteisyritys: Kuusiolinnat
- Tuki- ja osaamiskeskus Eskoo (toiminta-alue kattaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan sekä seuraavat kunnat/kaupungit: Isokyrö, Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Laihia, Luoto, Maa-lahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersöre, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa ja Vöyri)
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (toiminta-alue kattaa Etelä-Pohjanmaan maakunnan ja Isonkyrön kunnan)

Väestökehitys

Etelä-Pohjanmaan väestönlisäys oli vielä 2010-luvun alussa positiivista, mutta tämän jälkeen väestönlisäys on jäänyt erittäin negatiiviseksi: Vuosien 2017–2018 välillä väkiluku laski jopa 1 200 asukkaalla.

Etelä-Pohjanmaan väestöä on kasvattanut vuosien 2010–2018 aikana ainoastaan nettosiirtolaisuus; luonnollinen väestönlisäys kääntyi 2010-luvun alun jälkeen negatiiviseksi. Etelä-Pohjanmaa on kärsinyt koko 2010-luvun merkittävää muuttotappiota.

Etelä-Pohjanmaalla ainoastaan kolmen kunnan väkiluku kasvoi 2010-luvun aikana. Merkittävintä kasvu oli Seinäjoella ja vähäistä Ilmajoella sekä Lapualla. Näiden kolmen kaupungin väestökehitys on kuitenkin ollut 2010-luvun lopulla alkua heikompaa, ja Ilmajoen sekä Lapuan väkiluku on laskenut viimeisinä tilastovuosina. Voimakkaimmin väkiluku on vähentynyt alueen pienissä maaseutumaisissa kunnissa Etelä-Pohjanmaan reuna-alueilla.

Käytännössä on havaittu sote-ammattilaisten rekrytointiin ongelmat, mikä liittyy työvoiman saatavuuteen ja osaamiseen. Taustalla ovat mm. alueen väestön määrällinen muutos, työikäisen väestön osuuden pieneneminen ja samanaikainen palvelutarpeiden kasvu. Työvoimapula on maakunnassa voimakasta erityisesti sote-alalla ja teollisuudessa.

Kuntatalous

Etelä-Pohjanmaan kuntien väestöennuste on käytännössä Seinäjokea lukuun ottamatta aleneva ja kaikkien kuntien ikärakenne vanhenee. Väestön alenemasta huolimatta ikääntyminen on niin nopeaa, että sote-kustannusten kasvu asukaspohjaisesti arvioituna ylittää verorahoituksen kasvun. Tarkestelussa verorahoituksen muutos sisältää sekä Kuntaliiton tuloveroennusteen toukokuun alussa 2019 että valtionosuuden muutoksen – myös noin miljardin euron valtionosuuden lisän aiempiin Etelä-Pohjanmaalle tehtyihin arvioihin lisänä. Tämä miljardin euron lisäys on valtionvarainministeriön kuntaosaston kuntatalousohjelmaan 4.4.2019 perustuva lisä.

Koko maakunnan alueella verorahoituksen arvioidaan kasvavan noin 280 miljoonaa euroa vuodesta 2018 vuoteen 2030. Samaan aikaan vuoden 2017 tasoisten sote-kustannusten arvioidaan kasvavan 370 miljoonaa euroa. Sote-menot kasvavat siis 88 miljoonaa euroa enemmän kuin vastaavan aikainen verorahoitus. Jotta eroa saataisiin pienennetyksi, pitäisi sote-palvelurakennetta purkaa samassa tahdissa kuin mikä ihmisen alueelta poistumisen mukaan on mahdollisuus sopeuttaa rakennetta.

Suurimmat tarpeen muutokset tulevat kunnille, joissa on joko asukasluvun kasvua ja/tai ikärakenne on vielä nuori. Pieni kasvu tulee kunnille, joissa asukasluku laskee ja väestö on jo ikääntynyttä.

Eri alueiden toimintamalleja

- **Uusimaa ja HUS:** Uusimaa jaettaisiin viiteen alueeseen (vapaaehtoinen kuntayhtymä), jotka vastaavat perustason sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä, HUS tuottaisi erikoissairaanhoidon.
- **Pohjanmaa:** Hyvinvointikuntayhtymä (vapaaehtoinen) hyödyntäen Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimusta siten, että kunnat päättävät, miltä palvelujen osalta ovat mukana hyvinvointikuntayhtymässä (pelkästään ESH-palvelut, kaikki sote-palvelut). Toiminnan aloitus 2021.
- **Pirkanmaa:** Kuntajohtajat esittävät 29. toukokuuta kokoontuvalle Pirkanmaan sosiaali- ja terveystalouden ohjausryhmälle, että Pirkanmaan kunnat käynnistäisivät yhteisen sote-uudistuksen valmistelutyön. Kunnat ovat valmiita myös sote-palveluiden rakenteelliseen tarkasteluun, ja sote-uudistuksessa voidaan kartoittaa erilaisia vaihtoehtoja pirkanmaalaisen sote-ratkaisun löytämiseksi. Pirkanmaalla halutaan edetä sote-palveluiden uudistamisessa vaiheittain huomioiden tulevan hallitusohjelman sisältö.
- **Kanta-Häme:** Hyödynnetään Oma Häme -valmistelutyön tulokset. Keskustelu tarkentavista reunaehdoista käydään järjestämisvastuullisten organisaatioiden kanssa selvityksen aikana. Nivottava yhteen sekä kansallisen valmistelun kanssa että huomioiden maakunnalliset toimet, mm. sairaanhoitopiirin perussopimuksen muuttaminen. Tavoitetilana, että (vapaaehtoinen) kuntayhtymä voi käynnistää toimintansa 1.1.2021.

Etelä-Pohjanmaan SOTE-eteneminen

Etelä-Pohjanmaan SOTE-kokonaisuuden maakunnallinen ratkaisu on välttämätön. Maakunnan nykyisten toimintamallien kokonaisuus ja kustannustehokkuus eivät riitä ratkaisuksi, kun toimintaympäristö muuttuu (väestömuutokset, kuntien talouden ja tehtävien muutokset) ja palvelutarpeet kasvavat (NHG-selvitys ja Perlacon-selvitys). I&O- ja LAPE-muutosohjelmissa on tuotettu käytännön toimintamalleja, joita maakunnan sote-toimijat voivat hyödyntää välittömästi (esim. selvitys perhehoidon vastuukuntamallin hyödyntämisestä on meneillään).

Aikaisempien selvitysten ja SOTEMAKU-valmistelun perusteella Etelä-Pohjanmaan SOTE-toteuttamiselle voidaan nähdä seuraavat vaihtoehdot ja eteneminen:

Vaihe 1 – kehitetään erikoissairaanhoidon toimintamallia

- EPSHP:n perussopimuksen uudistamisella vahvistetaan kuntien omistajaohjausta ja laajennetaan se koskemaan tarvittaessa uusia tehtäviä (perusterveydenhuolto, sosiaalihuolto)
- EPSHP:n hinnoittelujärjestelmän uudistaminen (mm. kustannusten seuranta ja laskutus) kustannustehokkuuden vahvistamiseksi

Vaihe 2 – vaihtoehtoja toteuttaa uusi EP-SOTE -toimija

- Toteutetaan uusi sote-toimija EPSHP:n uudistetun perussopimuksen mukaisesti siten, että kunnat päättävät mitä sote-peruspalveluja kunnan osalta tuotetaan EPSHP-kuntayhtymässä. Mikäli EPSHP ei tuota kunnalle sote-peruspalveluja, kunta vastaa niistä nykyisten toimintamallien mukaisesti **TAI**
- Perustetaan uusi sote-kuntayhtymä hyödyntämällä EPSHP:n kuntayhtymää siten, että uusi kuntayhtymä kattaa kuntien kaikki sote-palvelut **TAI**
- Perustetaan uusi kuntien sote-peruspalvelujen kuntayhtymä ja erikoissairaanhoidosta vastaa EPSHP **TAI**
- Perustetaan sote-liikelaitos

Harri Jokiranta esittelee kokouksessa tarkemmin eri toimintamalleja ja vaihtoehtoja.

Ehdotus:

Kuntajohtajaforum esittää 22.5. kokoon kutsutulle kuntien kokoukselle, että

- 1) Toteutetaan EPSHP:n perussopimuksen uudistaminen (asiateksti vaihe 1);
- 2) Tehdään ehdotus (asiateksti vaihe 2) uudeksi EP-SOTE toimijaksi EPSOTE-projektina siten, että
 - I. syyskuussa 2019 kunnat ottavat kantaa vaihtoehtoihin,
 - II. helmikuussa 2020 valitun vaihtoehdon pohjalta kunnissa tehdään sitovat päätökset uuden EP-SOTE toimijan toteuttamisesta
 - III. uusi toimintamalli käynnistetään 1.1.2021;
- 3) Kuntajohtajaforum toimii EPSOTE-projektin ohjausryhmänä;
- 4) SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä jatkaa EPSOTE-projektin substanssiryhmänä, asiantuntijaryhmän kokoonpano tarkistetaan.

Päätös:

Kuntajohtajaforum päätti esittää 22.5. kokoon kutsutulle kuntien kokoukselle, että

- 1) Toteutetaan EPSHP:n perussopimuksen uudistaminen;
- 2) Valmistellaan ehdotus uudeksi E-P:n sairaanhoitopiirin kattavaksi koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimijaksi siten, että
 - I. syyskuussa 2019 kunnat ottavat kantaa toteuttamismalliin,
 - II. tammikuussa 2020 kunnissa tehdään sitovat päätökset uuden EP-SOTE toimijan toteuttamisesta
 - III. uusi toimintamalli käynnistetään 1.1.2021;
- 3) Kuntajohtajaforum toimii uudistushankkeen ohjausryhmänä;
- 4) SOTE maakunnallinen asiantuntijaryhmä jatkaa uudistushankkeen substanssiryhmänä, asiantuntijaryhmän kokoonpano päivitetään ohjausryhmän toimesta.

Lisäksi päätettiin, että Harri Jokirannan ja Miska Kaihlamäen työsuhde EPSOTE-projektissa jatkuu vuoden 2019 loppuun, mikäli kunnat hyväksyvät kuntajohtajien 17.5.2019 tekemän esi-tyksen kokouksessaan 22.5.2019. Kirjattiin, että Jokiranta ja Kaihlamäki eivät osallistuneet tämän asiakohdan käsitteilyyn, ja että sihteerinä asiakohdassa toimi Asko Peltola.

10 § Poliittisen ohjausryhmän muodostaminen

Etelä-Pohjanmaan kuntien sote-kokouksessa 22.5.2019 päätettiin, että uudistushankkeelle muodostetaan poliittinen ohjausryhmä ja että kuntajohtajafoorum toimii hankkeen operatiivisena ohjausryhmänä.

Poliittisen ohjausryhmän valinnassa ehdotetaan käytettäväksi samaa toimintatapaa kuin millä valittiin Sipilän hallituksen aloittaman ja keväällä kariutuneen uudistuksen maakunnallinen poliittisesta ohjauksesta vastannut SOTEMAKU-johtoryhmä. Maakuntahallitus valitsi kokouksessaan 26.9.2016 ryhmän jäsenet viimeisimmän kuntavaalin maakuntatasolla toteutuneen paikkajaon mukaisesti. Tällöin 13-jäseniseen johtoryhmään nimettiin poliittisten puolueiden valitsevat luottamushenkilöt (13+2) ja heidän varajäsenensä (Keskusta 6, Kokoomus 4, Perussuomalaiset 2 ja SDP 1 sekä yksi edustaja sekä KD:sta että Vasemmistoliitosta puhe- ja läsnäolo-oikeudella). Kuntavaalien 2017 tuloksen perusteella SOTEMAKU-johtoryhmän kokoonpano tarkistettiin sekä poliittisten voimasuhteiden osalta että puhe- ja läsnäolo-oikeuttujen osalta. Tällöin myös Vihreille tuli edustus johtoryhmään.

Ehdotus kuntien kokoukselle:

Maakunnallisen sote-valmistelutyön tueksi valitaan 13-jäseninen poliittinen ohjausryhmä kuntavaalien 2017 maakuntatason paikkajakauman mukaisesti. Lisäksi maakuntavaltuustossa edustettuina olevat puolueet voivat valita edustajansa ohjausryhmään puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Kaikille ohjausryhmän jäsenille valitaan myös varajäsenet. Esitys ohjausryhmän kokoonpanosta sovitaan puolueiden välisissä neuvotteluissa ja se tuodaan vahvistettavaksi seuraavaan kuntien sote-kokoukseen.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotus.

11 § Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muuttaminen 1.1.2020 alkaen

Kuntajohtajafoorumissa 17.5.2019 ja kuntien kokouksessa 22.5.2019 on keskusteltu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta 1.1.2020 lukien kokouksissa esitellyn perussopimusluonnoksen pohjalta.

Perussopimuksen muuttamisen tavoitteena on muun muassa jäsenkuntien omistajaohjauksen parantaminen niin, että kuntien taloudelliset resurssit tulevat paremmin huomioiduksi kuntayhtymän toiminnassa.

Kuntajohtajafoorumissa ja kuntien kokouksessa saatujen palautteiden ja Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän edustajien kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen perussopimusluonnokseen on tehty tarkennuksia, joista tärkeimmät ovat seuraavat:

- 3 § Tehtävä. Kuntayhtymän tehtävistä on poistettu maininta kuntayhtymän mahdollisuudesta tuottaa valtuuston päättämille jäsenkunnille laissa säädettyjä perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollonpalveluja sopimalla siitä kuntien tai kuntien muodostaman yhteistoiminta-alueen kanssa. Samalla poistettu muut tähän asiaan liittyvät perussopimuksen kohdat.
- 5 § Peruspääomalle maksettava korko on muutettu markkinakorkoon sidotuksi.
- 7 § Jäsenkuntien äänivallan rajoitus on muutettu samansisältöiseksi kuin se on Seinäjoen koulutuskuntayhtymän perussopimuksessa.
- 15 § Sopimusohjauskohtaa muutettu niin, että palvelusopimus seuraavalle vuodelle on tehtävä toukokuun loppuun mennessä. Tarkennettu laskutustapaa niissä tilanteissa, joissa palvelusopimusta ei ole tehty määräajassa. Ensimmäiset palvelusopimukset tehtäisiin vuodelle 2021 ja palvelusopimukseen perustuva laskutus alkaisi samasta ajankohdasta lukien.
- 16 § poistettu kohta investointeihin käytetyn vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten rahoittamisesta palvelujen myynnin suhteessa niiltä sairaaloilta ja toimintayksiköiltä sekä liikelaitoksilta, joiden investointeihin lainat on otettu.

Esitys Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimukseksi 1.1.2020 alkaen on liitteenä 2.

Ehdotus:

Käydään keskustelu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta 1.1.2020 alkaen liitteestä ilmenevällä tavalla ja päätetään jatkotoimenpiteistä.

Päätös:

Käytiin keskustelu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta 1.1.2020 alkaen liitteestä ilmenevällä tavalla. Keskustelua käytiin erityisesti jäsenkuntien äänivallan rajoittamisesta yhtymävaltuustossa sekä maksujen ja niiden tasausta koskevien määräysten tarkentamisesta.

Seinäjoen kaupunginhallitus käsittelee perussopimuksen muuttamista koskevan esityksen kokouksessaan 2.9.2019 ja pyytää siitä muiden jäsenkuntien lausunnot syyskuun 2019 loppuun

Muistio

Kokouspäivämäärä
19.8.2019

mennessä. Lausunnonle lähetettävään perussopimusesitykseen merkitään muutokset verrattuna nykyiseen perussopimukseen.

12 § Muut asiat

Kokouksesta lähetettiin tiedote. Tiedotteen koostivat kokouksen puheenjohtaja yhdessä valmistelijoiden kanssa (Asko Peltola ja Harri Jokiranta).

Tiedote 19.8.2019

Etelä-Pohjanmaan suuntana yhteinen sote-uudistus

Kuntien edustajat linjasivat Etelä-Pohjanmaan kuntien (ml. Isokyrö) yhteisessä kokouksessa 19.8.2019, että kunnat ovat valmiita jatkamaan sote-kuntayhtymämallin rakentamista yhteisen aikataulun mukaisesti. Kuntien edustajina kokouksessa toimivat jokaisesta kunnasta valtuuston puheenjohtaja, hallituksen puheenjohtaja ja kuntajohtaja.

Sote-kuntayhtymämallin rakentamisen tavoitteena on tehdä ehdotus Etelä-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimijasta, jonka toiminta kattaa koko nykyisen Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen. Valmistelun tavoiteaikataulussa huomioidaan kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen eteneminen. Valmistelun aikataulu on seuraava:

- 1) Syyskuussa 2019 kunnat ottavat kantaa toteuttamismalliin
- 2) Tammikuussa 2020 kunnissa tehdään sitovat päätökset uuden EP-SOTE -toimijan toteuttamisesta
- 3) Uusi toimintamalli käynnistetään 1.1.2021

Maakunnallisen sote-valmistelutyön tueksi muodostetaan poliittinen ohjausryhmä, jonka jäsenet valitaan kuntavaalien 2017 maakuntatason paikkajakauman mukaisesti. Lisäksi maakuntavaltuustossa edustettuina olevat puolueet voivat valita edustajansa ohjausryhmään puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Esitys ohjausryhmän kokoonpanosta sovitaan puolueiden välisissä neuvotteluissa ja se tuodaan vahvistettavaksi seuraavaan kuntien sote-kokoukseen.

Kuntien edustajat näyttivät vihreää valoa myös Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin perussopimuksen uudistamistyön jatkamiselle. Perussopimuksen uudistaminen vahvistaa kuntien omistajaohjausta. Ehdotus uudesta perussopimuksesta lähetetään lausunnolle kuntiin.

Lisätietoja:

Etelä-Pohjanmaan maakuntahallituksen pj.

Lasse Anttila, p. 0400 866 549

lasse.anttila@alavus.fi

Etelä-Pohjanmaan SOTE-projektinjohtaja

Harri Jokiranta, p. 040 774 8402

harri.jokiranta@seinajoki.fi

13 § Seuraava kokous

Seuraava Etelä-Pohjanmaan kuntien sote-kokous on ti 22.10. klo 14–16 (auditorio 3, Frami B).
Kokouksesta lähetetään osallistujille kalenterikutsut.

14 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.